

A KAKAÓ HAZÁJA

□ Szöveg és fotó: BUZÁS BALÁZS

A baoule kislány kezében lévő kakaóbab rejti a reggelihez ivott kakaó alapanyagát.

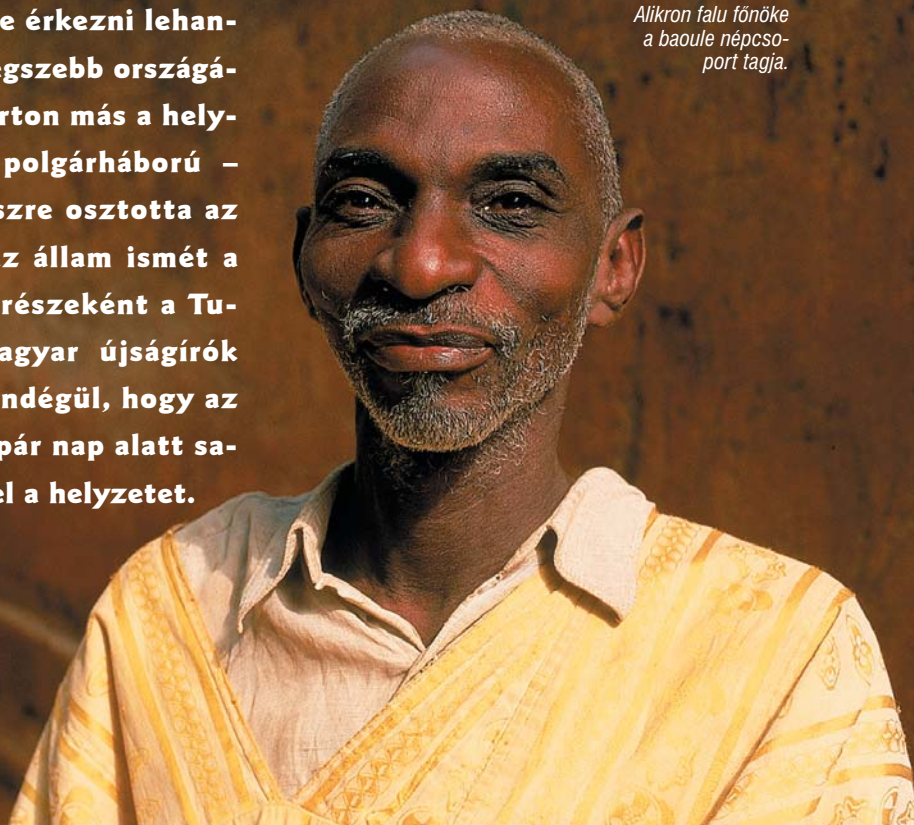

Az ország nevét adó elefántok lassan teljesen eltűnnek. A képen látható erdei elefánt igazi állatkerti ritkaságnak számít, ez a példány az abidjani állatkert lakója.

Elefántcsontpart

Egy háború sújtotta vidékre érkezni lehangelő, de a Nyugat-Afrika legszebb országának tartott Elefántcsontparton más a helyzet. A 2002-ben kitört polgárháború – amely néhány évre két részre osztotta az országot – véget ért, és az állam ismét a béke útjára lépett. Ennek részeként a Turisztikai Minisztérium magyar újságírók egy kis csoportját látta vendégül, hogy az ország déli részén töltött pár nap alatt saját szemükkel mérhessék fel a helyzetet.

Alikron falu főnöke a baoule népcsoport tagja.

Abidjan központjában elefantszobor emlékeztet minket az ország nevének eredetére.

ABIDJANBA érkezve úgy látjuk, bármelyik környékbeli országban is lehetnénk. „Nyugat-Afrika Párizsa”, az egykori főváros földrajzi fekvésének megfelelően őrzi pozícióját: kikötője a kontinens második legnagyobb forgalmú ilyen létesítménye. A levegő nem olyan párás és füllesztő, mint Közép-Afrikában, ezt elsősorban az óceán felől érkező friss légáramlatoknak köszönheti. Budapestről érkezve a város szmogosnak tűnik, de a levegő jó. Talán a hajnali pára az oka, tanakodunk, de idegenvezetőnk felvilágosít: egy érdekes természeti jelenséggel állunk szemben, a november-től márciusig tartó időszakban ugyanis nem a szmog, hanem a Szaharából érkező szél, a 'harmattan' csökkenti a látótávolságot mindössze néhány kilométernyire.

SZÉLES sugárútjaival, modern bevásárlóközpontjaival és tisztaságával Abidjan különbözik a többi ismert afrikai nagyvárostól. A háború előtt nemhiába kapta az

Lent: 'Fanicos', azaz mosodás ember, aki a modern nagyváros tövében futó folyóban tisztítja még az üzletemberek hófehér ingeit is. A Parc du Banco tőszomszédságában üzemelő szabadtéri mosoda a legnagyobb Afrikában.

Lent: Abidjan egyetlen látványossága a modern beton templom.

Afrikai motívumokkal díszített üveglak az abidjani templomban.

Jobbra és lent: A kakaófa és termése, egy kettétört kakaóbab.

előkelő „Nyugat-Afrika Párizsa” becenevet. Szerencsére az egykori harcok nyomai itt nem látszanak, a déli részt elkerülte a zűrzavar.

Csoki és hörcsőgpatkány

AZ ÜZLET nem állhat meg — mondaná erre egy amerikai, és valóban, a világpiac nem engedheti, hogy a Nyugat csoki nélkül maradjon. Vajon azon kevesek, akik valódi kakaót isznak a kalácshoz, gondolnák-e, hogy italuk alapanyaga Afrika egykoron leggazdagabb országának fő exportcikke? Az országban sok helyen, így a főváros környékén is elsősorban kakaót, kávé és kóladiót termesztnek. Elefántcsontpart kakaótermesztése olyan jelentős, hogy azt az öt követő Ghána és Indonézia együttes termelése sem éri el, így a háború tulajdonképpen a világ csokoládé termelését is veszélyeztette.

AZ ÉTTERMEKBEN mégsem minden ebből készül. A klasszikus manióka, kasszava és sült banán csupán köretként szolgál a tévesen ‘aguti’ névre hallgató étel mellé, amely nem a dél-amerikai, hanem egy helyi rágcsálót takar. A kiváló szimattal rendelkező, házinyúl méretű hörcsőgpatkányt Afrika más országaiban a taposóaknák felderítésére használják, itt viszont a vásárnapi ebédnél tálalják fel. Akárcsak a főtt csigát, amely az itt élő francia telepések ingyencsége. A helyi konyhára egyébként nem lehet panasz, a

jobb szállodák szakácsait mintha egyenesen Párizsból hozták volna. A jó francia kapcsolatoknak köszönhetően még kiváló bor is kerül az asztalra, ami például az olasz konyhájáról híres Etiópia esetében nem mondható el.

A BELVÁROS elegáns autókkal és üzletemberekkel teli, a dimbes-dombos, öblökkel tarkított város nyilvános mosodájába naponta érkeznek a hófehér ingek és lepedők, hogy ügyes kezek a zavaros pocsoljában ismét hófehérré varázsolják azokat.

A KAKAO HAZÁJA – ELEFÁNTCSONTPART

Éhen halni nem fogunk, mert minden nagyobb út mentén találunk gambiai hörcsőgpatkányt eladásra kínáló árust.

A yamoussoukroi elnöki palotát övező víztározóban hatalmas nilusi krokodilok élnek.

Furcsa kontraszt, de ez is Afrika. Természetesen a nagyvárosoknak is vannak rossz hírű részei, de szerencsére nem kell külvárosi negyedekbe zárandokolni ahhoz, hogy az ember átérezze például egy afrikai piac hangulatát. A belvárosi piacokon ugyanúgy feltűnnek a rikító, élénk színű ruhákba öltözött háziasszonyok, hogy hevesen alkudozva szerezzék be az ebédhez valót.

Elefántcsontpart — elefántok nélkül

SAJNOS A MODERN nagyváros turisztikai látnivalói egy betonból készült, újkori katedrálisra és a Banco Nemzeti Parkra korlátozódnak, mely utóbbi a madarász turisták célpontja lehet, de a nagyvadakért északra kell utazni. A XV–XIX. században az európaiak még a fehér aranyak számító elefántcsontért jöttek az országba, de mára hírmondó is alig maradt a csodálatos ormányosokból. A három védett terület — a Comoé Nemzeti Park, a csimpánzairól híres Tai Nemzeti Park és a Nimba-hegység szigorúan védett lejtői — az

A falusi gyerekkor élményeit itt még házi készítésű játékok teszik emlékeztetővé.

UNESCO Világörökségi listáján is szerepelnek, de jövőjük az Afrika más országaihoz képest alacsony népsűrűség ellenére mégsem biztató: a háború és a környező országokból érkező vadászok ugyanis csak pusztítják a bioszféra-rezervátumok közé is sorolt parkok élővilágát. Összességében az ország mégis zöldebb, mint környező szomszédai, és az ültetvények sem öltenek olyan ipari méreteket, mint például Kenyában.

AZ ORSZÁG mintegy hatvan különböző etnikai csoportjának nincs közös nyelve, a hivatalos nyelv a francia, és sajnos még az egyébként azonos helyi nyelven beszélő emberek is ezt használják. Ennek ellenére az etnikai kötődés sokkal erősebb a saját közösségükhöz, mint hazájukhoz, hiszen az ország lakosainak zöme a környező országokból érkezett bevándorló, így elég

nehéz eldönteni, ki és mi alapján számít állampolgárnak. Ez főleg az északi Burkina Fasóból érkezett bevándorlókra vonatkozik, akik már 2-3 generáció óta Elefántcsontparton élnek, de kirekesztettként.

A LEGNAGYOBB helyi népcsoport a 'baule', közülük körülbelül egymillióan élnek a majd' húszmilliós országban. Ők harcoltak legtovább a francia gyarmatosítás ellen, és minden nehézség ellenére megtartották hagyományos hitüket, szokásaikat. A baulék művészete igen változatos, de fából készült szobraik és maszkjaik mindig szoros kapcsolatban vannak a természetfeletti világgal.

A tengerpart

DÉLKELETI irányba, a ghánai határ felé indulunk tovább. Grand Bassam már vidékies hangulatot áraszt, Assinie tenger-

A nagyobb utak mentén árusok kínálják szerény zöldség- és gyümölcstermésüket.

partja pedig turisták után áhítozik. Az elegáns óceánparti lodge-ból kikanyarodó, szabadságolt idegenlégiósokat szállító busz láttán az ember akaratlanul is elgondolkodik, hogy vajon mi a nagyobb üzlet? A meglehetősen drága és kiváló minőségű szálláshelyekre tömegturizmust építeni nem lehet, viszont a béke fenntartására az országban maradt több ezer békefenntartó, zsoldos, misszionárius és tanácsadó már fizetőképes keresletnek számít.

ELEFÁNTCSONTPART 515 kilométer hosszú tengerpartja nagyrészt lakatlan, a ghánai határ mellett fekvő Iles Ehotiles Nemzeti Park 1974 óta védettséget élvez. Ennek közelében találjuk Antonio olasz bevándorló turisták számára fenntartott magánstrandjét és kis éttermét. Hihetetlen, hogy a mai világban még léteznek nagyjából lakatlan tengerpartok!

A főváros

YAMOUSSOUKRO hatalmas bazilikáját még a korábbi elnök, Félix Houphouët-Boigny építette, ezzel is erősítve az Abidjanhoz képest csekély lakosú szülővárosa fővárosi rangját. A nagyravágyó uralkodó az első demokratikus úton választott államfő volt az 1830 óta tartó francia megszállás óta. A világ egyik legnagyobb római katolikus bazilikáját álmodta meg, amit egy libanoni tervező és 1500 munkás három év alatt meg is valósított.

A KAKAO HAZÁJA - ELEFÁNTCSONTPART

Afrika nyugati óceánpartján sós vizű lagúnák kísérik, ahol vízilovak és tengeri halak élnek békésen egymás mellett.

**CAR-TOUR
INTERNATIONAL**

KULTÚRÁLIS KÖRUTAZÁSAINK:

■ **PÁPUA – ÚJ-GUINEA**
AZ EMBEREVŐK SZIGETÉN
14 nap, félpanzió
Részvételi díj: 1.299.000 Ft/fő

■ **GABON**
GORILLA LESEN NYUGAT-AFRIKÁBAN
14 nap, félpanzió
Részvételi díj: 999.000 Ft/fő

■ **GRÖNLAND**
JÉGORSZÁG VIZEIN
9 nap, TP
Részvételi díj: 939.000 Ft/fő

■ **KAMCSATKA**
A VULKÁNOK FÉLSZIGETÉN
12 nap, teljes ellátás
Részvételi díj: 1.219.000 Ft/fő

■ **ALASZKA**
ARANYÁSOK ÉS PRÉMVADÁSZOK FÖLDJÉN
15 nap, önellátás
Részvételi díj: 899.000 Ft/fő

■ **USA**
VADNYUGATI KALANDOZÁSOK
17 nap, önellátás
Részvételi díj: 779.000 Ft/fő

■ **GUAYANA-TRINIDAD**
ÖSERDEI KALANDOK AMAZÓNIÁBAN
12 nap, félpanzió
Részvételi díj: 1.039.000 Ft/fő

■ **KÍNA**
A TAKLA MAKÁN VIDÉKÉN
12 nap, félpanzió
Részvételi díj: 699.000 Ft/fő

■ **MEXIKÓ**
A POPOCATEPETL LÁBÁNÁL
14 nap, félpanzió
Részvételi díj: 699.000 Ft/fő

■ **ARGENTÍNA – CHILE**
AZ ISMERETLEN ATACAMA
16 nap, félpanzió
Részvételi díj: 1.059.000 Ft/fő

■ **PERU**
AZ INKÁK BIRODALMÁBAN
18 nap, reggeli
Részvételi díj: 759.000 Ft/fő

■ **TIBET – NEPÁL – BHUTÁN**
KIRÁLYSÁG A VILÁG TETEJÉN
17 nap, félpanzió
Részvételi díj: 949.000 Ft/fő

■ **KÍNA (HAJNANNAL)**
KÖRUTAZÁS A MANDARINOK ORSZÁGÁBAN
17 nap, félpanzió
Részvételi díj: 799.000 Ft/fő

■ **JAPÁN**
CSERESZNYEVIRÁGZÁS
9 nap, reggeli
Részvételi díj: 719.000 Ft/fő

■ **INDONÉZIA**
VULKÁNTÚRÁK A SZUNDA-SZIGETEKRE
16 nap, félpanzió
Részvételi díj: 699.000 Ft/fő

■ **TAHITI – MOOREA – TUBUAI**
FRANCIA POLINÉZIA GYÖNGYSZEMEI
16 nap, reggeli
Részvételi díj: 1.459.000 Ft/fő

1024 Bp., Retek u. 12. Tel.: 336-0722 • 1052 Bp., Sütő u. 2. Tel.: 317-2620 • 1067 Bp., Teréz krt. 21. Tel.: 302-5896 1088 Bp., Rákóczi út 25. Tel.: 266-0996 • 1137 Bp., Katona J. u. 15. Tel.: 269-4744 • 3530 Miskolc, Arany J. u. 11-13. Tel.: 46/506-299 • 6000 Kecskemét, Csányi u. 1-3. Tel.: 76/508-349 • 6720 Szeged, Kis M. u. 2. Tel.: 62/424-709 7400 Kaposvár, Noszlopy u. 10. Tel.: 82/512-862 • 7621 Pécs, Jókai u. 4. Tel.: 72/233-914 8000 Sz.fehérvár, Rákóczi út 4. Tel.: 22/506-171 • 9022 Győr, Kenyér köz 2. Tel.: 96/312-732 • 7030 Paks, Dózsa Gy. út 29. Tel.: 75/510-477 2330 Dunaharaszti, Némedi út 69. Tel.: 24/655-085

Furcsa, szürreális látványt nyújt a monumentális yamoussoukroi bazilika.

A RÓMAI Szent Péter-bazilikáról mintáztott, de annál magasabb, 158 méteres épület beruházási összköltsége megközelítőleg 300 millió amerikai dollárba került, de sem ez, sem a napi egymillió forintnyi fenntartási költség nem szűrt szemet az itt misét celebráló II. János Pál pápának. Igaz, a miséhez kötődően lerakták egy közeli kórház alapkövét, de a monumentális épület láttán elképzelhető, hány iskolát vagy kórházat építhettek volna ennyi pénzből.

A SZEMÉLYI kultusz építése az elnök halálával sem fejeződött be: utóda a városzéli dombon egy óriási, új palotát épített magának. Az elnöki palotát „őrző” hatalmas nílusi krokodilok láttán véleményünket inkább nem hangoztatjuk. A krokodilok gondozói némi aprópénz reményében ajánlkoznak, hogy bemennek a napon sütkezéző hullók közé, de amikor megtudják, hogy erre én ingyen is hajlandó vagyok, inkább élő csirkét áldoznak kedvenceiknek.

Jamgyökér és tonhalászat

NUGAT-AFRIKÁBAN még most is nagy kultusza van az ősi természeti vallásoknak, legnagyobb ünnepük a jamgyökér természetéhez kapcsolódik. A gyökér ásványi anyagokban és vitaminokban gazdag, így a jam olyan az afrikaiaknak, mint nekünk a burgonya. A kúszó szőlő módjára növény jamhoz sok népnél kötődik valamilyen ünnepség. A jam-fesztivál kereté-

ben emlékeznek meg a holtak lelkéről, kérik a szellemek további védelmét, és természetesen köszönetet mondanak a jó termésért. Afrikában mindenhol terjed korunk egyik legdinamikusabban hódító vallása, az iszlám, így nem meglepő, hogy a bazilika szomszédságában egy muszlim nagymecset található. A két vallás remekül megfér egymással, a hívők aránya nagyjából hasonló.

UTOLSÓ NAP mélytengeri horgászatra csábítanak bennünket. Aki volt már ilyen programon, jól tudja, hogy még a nagy-

bani lehalaszástól túlterhelt halállományokból is rövid idő alatt méretes példányok zsákmányolhatók. Egy olajfúró torony és a közelben horgonyzó tanker között ingázva tucatnyi tonhal fogható, cápa szerencsére nem akad horogra. Elmentében a Hemingway művéből jól ismert kormos nyársorrú hal 300 kilogrammhoz közeli példányával, amely a méregdrága horgászatot szervező francia kapitány nagy bánatára az utolsó pillanatban kiszabadul és elúszik. Talán az Elefántcsontpartra váró békés, szabad jövőt szimbolizálандó?

A yamoussoukroi nagymecset. A muszlim vallás is hittérítők útján terjed az afrikai kontinensen.